

GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA

VIỆN HÀN LÂM KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ VIỆT NAM

Ý NGHĨA

Bắt đầu từ năm 2015, Giải thưởng Trần Đại Nghĩa của Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam được tổ chức nhằm khích lệ và tôn vinh các nhà khoa học có thành tựu xuất sắc về khoa học tự nhiên và công nghệ; tham gia tổ chức triển khai ứng dụng các kết quả đó để đóng góp vào sự nghiệp phát triển kinh tế, xã hội và đảm bảo an ninh - quốc phòng của đất nước.

GIỚI THIỆU GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA

Giáo sư - Viện sĩ Trần Đại Nghĩa là nhà khoa học lớn, đại diện xuất sắc cho đội ngũ khoa học Việt Nam, người đặt nền móng xây dựng ngành khoa học kỹ thuật quân sự và công nghiệp quốc phòng Việt Nam. Ông là người sáng lập và là Viện trưởng đầu tiên của Viện Khoa học Việt Nam, nay là Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam.

GS. VS. Trần Đại Nghĩa
(1913 - 1997)

Để vinh danh những cống hiến không mệt mỏi trong suốt cuộc đời lao động khoa học đầy say mê và sáng tạo của ông, từ năm 2015, GS.VS. Châu Văn Minh - Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam ký Quyết định ban hành Quy chế Giải thưởng Trần Đại Nghĩa. Giải thưởng được tổ chức 3 năm 1 lần vào dịp kỷ niệm Ngày thành lập Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam (20/5) và Ngày Khoa học và Công nghệ Việt Nam (18/5).

Bác Hồ và kỹ sư Trần Đại Nghĩa với các đại biểu dự Đại hội thi đua toàn quốc lần thứ nhất tại Việt Bắc tháng 5 năm 1952

Đồng chí Trần Đại Nghĩa cùng đại tướng Võ Nguyên Giáp tham quan triển lãm vũ khí tại Đại hội Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam lần thứ nhất, ngày 01/01/1950

Lễ trao Giải thưởng Trần Đại Nghĩa năm 2016

Lễ trao Giải thưởng Trần Đại Nghĩa năm 2019

“Qua Giải thưởng Trần Đại Nghĩa, chúng ta ghi nhận công lao, những đóng góp to lớn của Giáo sư, Viện sĩ, Anh hùng lao động Trần Đại Nghĩa; không chỉ đối với Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, mà còn đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc. Đồng thời, Giải thưởng còn có ý nghĩa đối với các thế hệ ngày nay cho việc học tập, noi gương GS.VS. Trần Đại Nghĩa về đức độ và tài năng, về ước mơ, hoài bão cống hiến cho khoa học, về lòng yêu nước và lý tưởng cao cả của ông.”

GS.VS. Châu Văn Minh
 Chủ tịch Hội đồng Giải thưởng, Chủ tịch
 Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam

“Tiêu chí lựa chọn công trình để xét Giải thưởng Trần Đại Nghĩa kết hợp cả hàn lâm và ứng dụng. Vì thế, chúng tôi khuyến khích các nhà khoa học nghiên cứu cơ bản hãy phối hợp cùng các nhà khoa học phát triển ứng dụng để đưa kết quả vào thực tế một cách hiệu quả và thiết thực.”

Cố GS.VS. Nguyễn Văn Hiệu
 Ủy viên thường trực Hội đồng Giải thưởng, Nguyên Viện
 trưởng Viện Khoa học & Công nghệ Việt Nam

**Hội đồng Giải thưởng
 Phiên họp thứ hai**

**Hội đồng Khoa học
 Chuyên ngành Khoa học sự sống**

**Hội đồng Khoa học
 Chuyên ngành Khoa học thông tin và Khoa học máy tính**

**Hội đồng Khoa học
 Chuyên ngành Hóa học**

QUY CHẾ GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA

ĐỐI TƯỢNG TRAO TẶNG

Nhà khoa học người Việt Nam và người nước ngoài có thành tựu xuất sắc về khoa học tự nhiên và công nghệ.

LĨNH VỰC XÉT TẶNG

9 lĩnh vực khoa học tự nhiên và công nghệ thuộc phạm vi xét tặng Giải thưởng Trần Đại Nghĩa bao gồm.

- Toán học
- Cơ học
- Khoa học thông tin và máy tính
- Vật lý
- Hóa học
- Khoa học sự sống
- Khoa học trái đất
- Khoa học biển
- Khoa học môi trường và năng lượng

TIÊU CHÍ XÉT TẶNG

- Công trình nghiên cứu thuộc lĩnh vực khoa học tự nhiên và công nghệ;
- Đã công bố bài báo hoặc được cấp văn bằng sở hữu trí tuệ trong nước hoặc quốc tế;
- Tham gia triển khai ứng dụng công trình tại Việt Nam, đem lại hiệu quả lớn về kinh tế, xã hội và an ninh quốc phòng cho đất nước.

LỊCH TRÌNH TỔ CHỨC GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA NĂM 2025

8/2024

Họp báo Phát động Giải thưởng Trần Đại Nghĩa năm 2025

12/2024

Hạn cuối nộp hồ sơ đăng ký Giải thưởng Trần Đại Nghĩa 2025 là 31/12/2024

3/2025

Họp Hội đồng Giải thưởng Trần Đại Nghĩa năm 2025 và Hội đồng chuyên ngành

5/2025

Tổ chức Lễ trao tặng Giải thưởng Trần Đại Nghĩa năm 2025

GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA QUA CÁC NĂM

Năm 2015, lần đầu tiên Chủ tịch Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam ban hành Quy chế Giải thưởng Trần Đại Nghĩa. Qua 2 lần tổ chức, năm 2016 và năm 2019, Giải thưởng đã xét tặng được 6 công trình và tôn vinh 14 nhà khoa học có các thành tựu xuất sắc nhất về khoa học tự nhiên và công nghệ; trực tiếp tổ chức triển khai ứng dụng các kết quả đó để đóng góp vào sự nghiệp phát triển kinh tế, xã hội và đảm bảo an ninh - quốc phòng quốc gia.

Các công trình được trao giải là kết quả của một quá trình nghiên cứu dài lâu của các nhà khoa học và đã hội tụ được tính khoa học thể hiện ở các công trình công bố cũng như bằng độc quyền sáng chế hoặc quyết định của Chính phủ cho phép đưa vào thực tiễn và ứng dụng rộng rãi, phục vụ trực tiếp đời sống xã hội cũng như trong lĩnh vực an ninh quốc phòng. Sản phẩm của các công trình được nhận Giải thưởng Trần Đại Nghĩa đã và đang tiếp tục đóng góp vào sự phát triển nền kinh tế của đất nước.

GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA LẦN THỨ NHẤT, NĂM 2016

Giải thưởng Trần Đại Nghĩa lần thứ nhất, năm 2016 trao cho 02 công trình đạt giải thuộc các lĩnh vực khoa học sự sống và khoa học môi trường.

CÔNG TRÌNH “ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ TIÊN TIẾN SẢN XUẤT VACCINE PHÒNG BỆNH CHO NGƯỜI”

Của nhóm tác giả: Cố GS.TSKH. Hoàng Thủy Nguyên và Cố GS.TSKH. Đặng Đức Trạch (Viện Vệ Sinh Dịch Tễ Trung Ương, Bộ Y Tế).

Đây là công trình có ý nghĩa rất lớn trong việc phát triển kinh tế xã hội, bảo vệ sức khỏe của con người. Kết quả công trình đã được ứng dụng trong các sản phẩm vaccine dùng trong chương trình tiêm chủng mở rộng quốc gia. Nhờ đó, hàng triệu trẻ em Việt Nam tránh được những di chứng, tật nguyên nặng nề và phòng được dịch bệnh nguy hiểm do virus gây nên.

Cố GS.TSKH. Hoàng Thủy Nguyên - Người đặt nền móng cho công nghệ tiên tiến sản xuất vaccine phòng bệnh cho con người.

CÔNG TRÌNH “CÔNG NGHỆ SẢN XUẤT TINH QUẶNG SẮT, THÉP VÀ VẬT LIỆU XÂY DỰNG KHÔNG NUNG TỪ Bùn ĐỎ”

Của nhóm tác giả TS. Vũ Đức Lợi (Viện Hóa học, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam) và TS. Nguyễn Văn Tuấn (Công ty Cổ phần Thương mại Thái Hưng).

Công trình có ý ứng dụng thực tiễn phục vụ môi trường và đời sống của nhân dân vùng Tây Nguyên cũng như có ý nghĩa lớn về an ninh quốc phòng. Kết quả nghiên cứu của công trình đã cơ bản giải quyết vấn đề xử lý bùn đỏ, mở ra hướng đi mới trong việc sản xuất các vật liệu xây dựng không nung.

Công nghệ sản xuất tinh quặng sắt, thép và vật liệu xây dựng không nung từ bùn đỏ

GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA LẦN THỨ HAI, NĂM 2019

Giải thưởng Trần Đại Nghĩa lần thứ hai, năm 2019, Hội đồng Giải thưởng đã chọn ra 10 tác giả của 4 công trình xuất sắc để trao giải. Các công trình được trao giải thuộc các lĩnh vực khoa học và công nghệ được đánh giá là các công nghệ của tương lai trong thời đại Cách mạng Công nghệ 4.0, bao gồm: công nghệ sinh học, công nghệ vật liệu mới và công nghệ xử lý môi trường.

CÔNG TRÌNH “NGHIÊN CỨU XÂY DỰNG QUY TRÌNH CÔNG NGHỆ SẢN XUẤT VACCINE CÚM GIA CẦM SUBTYPE A/H5N1 Ở VIỆT NAM”

Của nhóm tác giả: GS.TS. Lê Trần Bình, PGS.TS. Đinh Duy Kháng (Viện Công nghệ sinh học, Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam), TS. Trần Xuân Hạnh (Công ty CP thuốc thú y Trung ương, Bộ Nông nghiệp Phát triển Nông thôn)

Đây là công trình đầu tiên nghiên cứu thành công vaccine cúm gia cầm H5N1 do Viện Công nghệ sinh học thực hiện và đã áp dụng thành công vào sản xuất ở quy mô công nghiệp. Công ty NAVETCO là đơn vị được cấp phép sản xuất, lưu hành vào năm 2012. Từ đó đến nay, hàng trăm triệu liều vaccine cúm NAVET-VIFLUVAC đã được sản xuất, góp phần quan trọng trong việc phòng chống bệnh cúm gia cầm tại Việt Nam.

Kết quả đạt được của công trình còn là sự gắn kết bền vững giữa các nhà quản lý – nhà khoa học và nhà doanh nghiệp, mang lại lợi ích kinh tế, xã hội và môi trường cho cộng đồng người nông dân.

Quy trình sản xuất vaccine phòng cúm A (H5N1)
cho gia cầm

CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU TỔ HỢP VẬT LIỆU ĐẶC CHỦNG PHỤC VỤ CHẾ TẠO BỘ HỖ TRỢ CHIẾN ĐẤU CHO NGƯỜI LÍNH VÀ LỖ ĐẠN XUYỀN ĐỘNG NĂNG 85MM

Của nhóm tác giả: PGS.TS. Đoàn Đình Phương (Viện Khoa học Vật liệu), TS. Nguyễn Văn Thao (Trung tâm Nghiên cứu và Phát triển công nghệ cao), TS. Lê Văn Thụ (Cục trang bị và kho vận, Bộ Công an)

Công trình đã thành công trong việc nghiên cứu các hệ vật liệu tổ hợp mới và vật liệu nano, nhằm tạo ra các sản phẩm chống va đập, giáp chống đạn hấp thụ năng lượng hiệu quả, bền, nâng cao hạn sử dụng, giảm khối lượng trang bị và tăng cường tính cơ động trong tác chiến. Các sản phẩm này còn được phát triển khả năng nguy trang, ngăn chặn và phát hiện kịp thời, bảo vệ người lính khỏi vũ khí hoá học, sinh học.

CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU VÀ PHÁT TRIỂN CÔNG NGHỆ XỬ LÝ CHẤT THẢI NGUY HẠI CÔNG NGHIỆP VÀ Y TẾ

Của nhóm tác giả: PGS.TS. Trịnh Văn Tuyên, NCVCC.TS. Nguyễn Thế Đồng, KSC. Mai Trọng Chí (Viện Khoa học Công nghệ Năng lượng Môi trường)

Đây là công trình đã được thực hiện từ những năm 2000, mang tính khoa học và ứng dụng cao trong thời điểm đó, đảm bảo xử lý các chất nguy hại và tỷ lệ nội địa hóa cao, phù hợp với điều kiện đặc thù của Việt Nam vì vậy có ý nghĩa xã hội rất lớn: vừa xử lý được các chất thải nguy hại (chất thải rắn công nghiệp và nước thải y tế) đảm bảo an toàn cho môi trường sống của cộng đồng và sinh thái cũng như an ninh xã hội.

Từ năm 2003 đến nay, công trình đã được triển khai đưa vào ứng dụng thực tế và đạt hiệu suất xử lý cao tại hơn 50 cơ sở xử lý chất thải rắn nguy hại y tế, công nghiệp và hơn 25 cơ sở xử lý nước thải y tế trên tại các cơ sở, bệnh viện trong và ngoài nước.

Lò đốt chất thải rắn VHI-18B để xử lý chất
thải rắn nguy hại y tế và công nghiệp được
ứng dụng rộng rãi

CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CHỌN TẠO GIỐNG LÚA PHỤC VỤ ĐỒNG BẰNG SÔNG CỬU LONG

Của GS.TS. Nguyễn Thị Lang (Viện Nghiên Cứu Nông nghiệp Công nghệ Cao Đồng Bằng Sông Cửu Long)

GS.TS. Nguyễn Thị Lang là nhà khoa học nữ đầu tiên được vinh danh trong Giải thưởng Trần Đại Nghĩa. Công trình là sự đúc kết khoa học suốt cuộc đời nghiên cứu của “Nhà khoa học nông dân” trong lĩnh vực di truyền cây lúa, genome học cây lúa nhằm chọn tạo hàng trăm giống lúa trong đó hơn 30 giống lúa ở Đồng bằng sông Cửu Long được công nhận chuẩn Quốc gia.

Khu thực nghiệm chọn tạo giống lúa phục vụ ĐBSCL

Khu thực nghiệm chọn tạo giống lúa phục vụ ĐBSCL

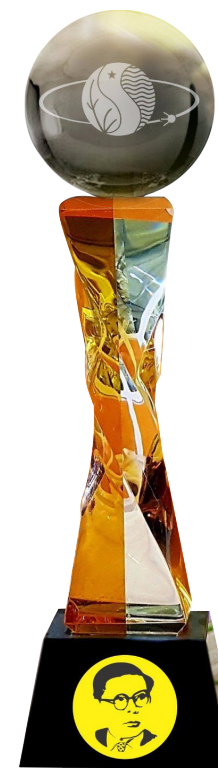
Điểm nổi bật của công trình là đã chọn tạo thành công các giống lúa chịu mặn có nguồn gốc từ giống lúa trời, địa phương gọi là “lúa ma” ở vùng Đồng Tháp Mười để tạo nên một giống lúa mới mang ý nghĩa thực tiễn cao, đóng góp thiết thực vào sự phát triển sản xuất lúa gạo trong nước và nâng cao vị trí ngành sản xuất lúa gạo Việt Nam trên thế giới.

GIẢI THƯỞNG CỦA KHOA HỌC CÔNG NGHỆ ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG VÀ ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

KHOA HỌC KIẾN TẠO TƯƠNG LAI

Năm 2025, kỷ niệm 50 năm thành lập Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ Việt Nam, đánh dấu son rực rỡ cho hành trình dựng xây và phát triển Viện nghiên cứu khoa học và công nghệ hàng đầu của cả nước. Giải thưởng Trần Đại Nghĩa lần thứ ba - năm 2025 kỳ vọng đón nhận và vinh danh những công trình xuất sắc trong nghiên cứu, đã đang và sẽ mở rộng phạm vi triển khai trên khắp cả nước, không chỉ phục vụ phát triển kinh tế, xã hội, quốc phòng – an ninh, mà còn là nguồn cảm hứng mạnh mẽ, truyền lửa cho các thế hệ nhà khoa học trẻ hiện đang làm việc ở trong nước và quốc tế, góp phần dựng xây đất nước ngày một phồn vinh, tươi đẹp. Như câu trả lời của kỹ sư trẻ Phạm Quang Lễ trước lời hiệu triệu của Chủ tịch Hồ Chí Minh năm 1941:

“Nguyện vọng cao nhất là được trở về Tổ quốc, cống hiến hết năng lực và tinh thần!”

Giải thưởng Trần Đại Nghĩa

Một số hình ảnh Lễ trao giải thưởng Trần Đại Nghĩa năm 2016 và 2019

Một số hình ảnh tại buổi Tọa đàm GS.VS. Thiếu tướng Trần Đại Nghĩa từ Vị tướng quân đội đến nhà Lãnh đạo khoa học

CƠ QUAN THƯỜNG TRỰC GIẢI THƯỞNG

**Ban Ứng dụng và Triển khai Công nghệ
Viện Hàn lâm Khoa học và Công nghệ
Việt Nam;**

Địa chỉ: Tầng 7, Phòng 704, Tòa nhà Trung
tâm, 18 Hoàng Quốc Việt, Hà Nội.

Liên hệ: CVC. Bùi Văn Hiến

Điện thoại: 02437912612

Di động: 0987559935

Email: buihien@vast.vn

WEBSITE/ KÊNH THÔNG TIN

Chi tiết về Giải thưởng được đăng tải trên
Cổng thông tin điện tử của Viện Hàn lâm
Khoa học và Công nghệ Việt Nam, mục
Giải thưởng Trần Đại Nghĩa.

Website: vast.gov.vn

GIẢI THƯỞNG TRẦN ĐẠI NGHĨA NĂM 2025